

# גוט שבת Gut Sábész

19. évfolyam 18. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 16:30 • ז' שבט תשע"ז • 2017. 2. 3. • פרשת בא • Szombat kimenetele: 17:39

## Világszerte a Holokausztra emlékeztek

1945. január 27-én felszabadult az Auschwitz-Birkenau koncentrációs tábor – a hely, mely a Holokauszt embertelenségének és ipari méretű pusztításának szimbólumává vált. Éppen ezért jelölte ki ezt a napot az ENSZ 2005 novemberében a Holokauszt nemzetközi emléknapjának.

Magyarországon 2000 óta április 16-án tartják a Holokauszt magyarországi áldozatainak emléknapját: 1944-ben ezen a napon kezdték meg az első gettók felállítását. Emellett a túlélők és leszármazottaik deportálásuk zsidó naptár szerinti napján emlékeznek.

Az Izraeli Rabbinátus 1948. decemberében tévét hó 10.-ét jelölte ki, a gyász és megemlékezés napjának a holokausztban meghalt azon mártírokról, akiknél a halál ideje nem ismert. Emellett a Kneszset niszán hónap 27-ét jelölte ki a varsói gettólázadás emlékére, a

Holokauszt és a hősiesség napjának (*Jom háSoá vohagvurá*).

Idén a nemzetközi emléknap alkalmából *Antonio Tajani*, az EP elnöke Brüsszelben, az uniós parlamentben arról beszélt, a megemlékezés azt a gyötrelmes folyamatot jelenti, amelynek során azt kívánjuk elkerülni, hogy ugyanazt a hibát újra elkövetjük. *Moshe Kantor*, az Európai Zsidó Kongresszus elnöke beszédében hangsúlyozta „Számítunk Európára, hogy továbbra is hűséggel fordul felénk, és kitart azon eszme mellett, hogy a zsidóságnak van jövője itt Európában”.

A magyar kormány részéről *Takács Szabolcs*, a Miniszterelnökség európai uniós ügyekért felelős államtitkára, a Nemzetközi Holokauszt-emlékezési Szövetség (IHRA) korábbi elnöke az Élet Menete Alapítvány által rendezett csütörtöki budapesti megemlékezésen kijelentette: „a ma-

gyar kormány határozott álláspontja az, hogy a holokauszt során a magyar nemzet 600 ezer alkalommal halt meg, minden magyar, aki részt vett a gyilkosságokban vagy kollaborált a gyilkosokkal, a gyilkosság megbocsáthatatlan bűne mellett hazárulást is elkövetett”.

A zsidó közösségek elleni erőszakos támadások elszaporodása és az Európa-szerte növekvő antiszemitizmus „közvetlen fenyegetést jelent a demokráciára, civilizációnk alapvető értékeire, valamint társadalmaink általános biztonságára” – hangsúlyozta az államtitkár. Hozzátette, a nemzetközi közösség előtt álló feladat egyértelmű: az olyan súlyos kihívásokat, mint az antiszemitizmus és az emberi jogok megsértése, határozottan, kompromisszumok nélkül és gyorsan kell kezelni, különben leküzdhetetlen problémát okoznak.

## Iskola-előkészítő nyílt nap a Bét Menáchemben

Ismerjen meg minket, jöjjen el oktatási központunkba és nézze meg, mit kínál iskolai felkészítő „nulladik évfolyamunk”, a Mechina csoport. Regisztráljon nyílt napunkra, ahol a szülők megismerhetik a foglalkozások menetét, utána pedig személyes beszélgetésre is lehetőség nyílik.

Részletek és regisztráció:

<http://zsidoiskola.hu/felvetel/>

## Fotókiállítás Jeruzsálemről

„Arany Jeruzsálem” címmel rendez fotókiállítást a Szochnut és az EMIH, reflektálva az UNESCO és az ENSZ állásfoglalásaira, melyek megpróbálják a zsidókat megszállóként beállítani őseik földjén, megkérdőjelezve a valós tényeket.

Megnyitó időpontja:

**február 7. 10 óra**

Helyszín: **Izraeli Kulturális Intézet, Bp., Paulay Ede u. 1.**  
Részvételi szándékát kérjük, február 1-ig jelezze: (06-1) 268-0183; [posta@zsido.com](mailto:posta@zsido.com)

## A Gulág rabjainak világa, zsidó sorsok

„A Gulág rabjainak világa, zsidó sorsok” címmel tartanak konferenciát a Gulág-emlékvé alkalmából, azzal a céllal, hogy megemlékezzenek a Szovjetunióba hurcolt kényszermunkásokról, ezen belül is a munkaszolgálatot is megjárta zsidókról.

Időpont:

**2017. február 16., 16.00**

Helyszín: **Keren Or EMIH Központ – 1052 Budapest, Károly krt. 20.**

További információ és jelentkezés: [posta@zsido.com](mailto:posta@zsido.com)



Emlékmécses-gyújtás a budapesti gettó felszabadításának évfordulóján (2017. január 17.)

## Hetiszakasz

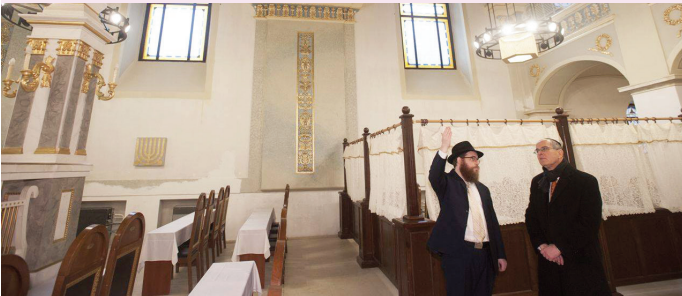
### Kivonulás a szabadságba

Hetiszakaszunk – Bo (2Mózes 10:1–13:16.) – az egyiptomi dráma végkifejlete. Az utolsó három csapás térdre kényszeríti a nyakas fáraót, aki most már kénytelen-kelletlen kiengedi a rabzolgásgorban sínylődő hébe-

reket. Ő még azt hiszi – vagy bebeszéli magának –, hogy azok csupán „háromnapos szabadságra” mennek, hogy Istenüknek áldozzanak, de a nép tudja az igazat, és emelt fővel vonul ki a szabadságba.

## Zsidó híradó

### Az EMIH közösségével ismerkedett az új nagykövet



Yosef Amrani, Izrael Állam nemrég beiktatott magyarországi nagykövete félnapos program keretében ismerkedett meg az EMIH közösségével és intézményrendszerével.

Elsőként az Óbudai Zsinagógában tett látogatást, ahol Köves Slomó vezető rabbi kalauzolta. Innen a Bét Menáchem Gyermekoktatási Központba látogattak, ahol Oberlander Batsheva igazgatóasszony ismertette meg a bölcsődét, óvodát és általános iskolát is magába foglaló intézményt a nagykövettel. A nagykövet elismeréssel szólt a kéttannyelvű iskola héberoktatásáról. Jó látni a zsidóság következő generációját, az új fejezetet a történelmünkben – fogalmazott a nagykövet.

Ezután a Vasvári Pál utcai zsinagógában tett látogatást, ahol Oberlander Báruch rabbi,

a magyarországi Chábád mozgalom vezetője fogadta. A zsinagógában elbeszélgettek a hazánkban közel 28 éves múltra visszatekintő Chábád küldöttség eredményeiről.

A nagykövet végül a Károly körúti Keren Or központban fejezte be a látogatást. Itt az EMIH különböző szervezeteinek vezetőit mutatta be Köves rabbi. A program zárásaként a nagykövet ünnepi ebéd mellett, kötetlenül ismerkedett meg az összegyűlt vezetőkkel. Mint elmondta: a diaszpóra és Izrael nem két külön entitás, hanem egy egység két része, akik közösen harcolnak a zsidó népért. „Ugyanazért küzdök én, amiért önök. Én szavakkal harcolok, de önök egy sor más módon, különböző területeken.” – mondta a nagykövet, kifejezve elismerését az EMIH munkájáért.

## A zsidóság és a Hold

Mivel bátorítanánk gyermekünket, aki egy hosszú, veszélyes útra készül? Milyen mondani-valóval, üzenettel biztatnánk, hogy sikerrel küzdje le a rá váró akadályokat?

E heti tórai szakaszunkban a zsidók megannyi szolgátságban eltöltött év után, arra készülnek, hogy végleg elhagyják Egyiptomot. S amint szabad embereké lettek, megkapják első parancsolatukat, hogy azt egy népként tartsák meg ezentúl.

Azt gondolhatnánk, hogy az első parancsolat, amit kapnak, valami különleges cselekedettel lesz összefüggésben. Valami olyan, ami mindennél jobban megtestesíti őket, valami olyan, ami mindennél erősebben fejezi ki hitüket, az egy Istenhez való kötődésüket.

Ehelyett a zsidók azt az utasítást kapták, hogy minden hónapnak az elejét szenteljék meg, a Hold újjászületésének az alkalmából. A holdjárás alapján szerkesztjük naptárunkat, ünnepeinket és tradícióinkat, azaz kijelenthető, hogy a Hold kulcsfontosságú a zsidó hagyomány, zsidó élet mindennapjaiban.

Ennek ellenére, nem lenne logikusabb, hogy valami olyan legyen az első parancsolat, ami jobban kifejezi a zsidó népet? Azt, akik valójában vagyunk? Amikor a zsidó nép első lépéseit tette meg a szabadságban, még nem tudhatta, hogy az elkövetkezendő ezer évben a világ négy szejletére fogják eljuttatni az egyistenhit eszméjét, hogy a világ lámpásaiként fényt vigyenek oda is, ahol teljes a sötétség.

A Hold története a népünk története is egyben. Ahogy a Hold rendre megfogyatkozik, majd kitelik, a zsidó nép is néha megtörik, megfogyatkozik, de végül mindig felemelkedik. S tudnunk kell: mikor minden rossznak tűnik, mikor úgy látszik, veszve minden, csak akkor kezdünk el igazán emelkedni.

A Hold kitelési folyamatának része az eltűnés is, azaz a teljes sötétség. De attól még ott van, és világít. Ez velünk sincs másképp. Időnként talán azt érezzük, hogy teljes a sötétség, de tudnunk kell: lelkünk belső fénye sosem alszik ki. Az mindig világít.

*Kovács Kristóf rabbinövendék cikke  
Chana Weisberg írása nyomán*

### A hét témái:

- Hétfő:**
  - Fárbréngen: Kiből lesz rebbe?
  - A szülők tiszteletének parancsolata
- Kedd:**
  - Az állati lélek
  - A nagy száműzetés és a kereszténység hatásai
- Szerda:**
  - A Tóra tanítása és a Tan terjesztése
- Csütörtök:**
  - Miért nincs manapság manna?

### ZSIDÓ TUDOMÁNYOK SZABADEGYETEME

## Tanulj velünk te is!



### Imaidők a következő hétre:

**Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga** (VI., Vasvári Pál u. 5.)

**Vasárnap-péntek:** 8:00 Reggeli ima

**Vasárnap-csütörtök:** 16:30: Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban)

**Péntek:** 13:00: Délutáni ima (a Keren Or-ban),

17:00: **Biztosítja-e az Istenbe vetett hit a sikert?**

(Oberlander Báruch előadása); 18:00 *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

**Szombat:** 8:45: Hetiszakasz-tanulás,

9:15: Reggeli ima, majd *Kidus*; 16:30: Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

**Óbudai Zsinagóga** (III., Lajos utca 163.)

**Vasárnap és állami munkaszüneti napok:**

10:00: Reggeli ima

**Hétfő-péntek (munkanapokon):** 6:30: Reggeli ima

**Péntek:** 18:00: Tanulás, 18:30: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

**Szombat:** 9:15: Hetiszakasz a kabbala tükrében

10:00: Reggeli ima, majd *Kidus*

## Velem és a Rebbével történt

### A Rebbe szerepe az izraeli gazdasági válságban

Chaim Bialik Chachamnak hívnak, édesapám Avraham Bialik Chacham rabbi, aki a romániai cionista mozgalomnak és a liasi vallásos közösségnek volt a vezetője a holokauszt idején. A Soá alatt ő is átélte a fogolytábor és az ezzel járó megpróbáltatásokat.

Miután valahogy sikerült túlélünk a náci korszakot, rögtön a kommunisták zsidóüldözésével kellett szembesülnünk, így 1950-ben Izraelbe költöztünk. Később tanulmányaimat is itt végeztem a haifai Technion intézetében, ahol közgazdaságot tanultam. A seregben is szolgáltam, ahol egészen az őrnagyi rangig jutottam. Ezt követően megházasodtam, s a dél-izraeli Dimonába költöztem. Itt ismertem meg Jigál Hurwitzot, aki akkoriban politikai aktivista volt. Mikor később kineveztek pénzügyminiszternek, engem kért fel, hogy legyek a tanácsadója.

1979-ben New Yorkba utaztam egy különleges küldetésre a minisztérium megbízásából. Míg ott voltam, egyszer csak kaptam egy telefonhívást, hogy a Rebbe szeretne látni engem. És itt kezdődik az én történetem.

Mikor megérkeztem hozzá, azzal kezdte a beszélgetést: „Összefoglalnád pár szóban, hogy mi a helyzet nálatok, a pénzügyminisztériumban?”

Elmondtam, hogy problémánk van a szökő inflációval. Abban az időben, Izraelben 400 százalékos infláció volt éves szinten. Aki még nem élt át életében 400 százalékos inflációt, az nem tudja, hogy ez mit is jelent. Van úgy, hogy felkelsz egy reggel 1000 sékellel a tárcádban, és délutánra már 1300 sékellel van szükséged, hogy ugyanazt meg tudd venni. Az emberek berakták a pénzüket a bankba, de másnap reggel már teljesen más értéke volt...Teljes káosz volt.

A másik probléma a segít-

lyek és támogatások rendszerével volt. Izrael állama ekkor komoly támogatást nyújtott olyan árucikkekre, mint a kenyér, a tej és a hús, így azok mindenki számára megfizethetőek voltak, az embereknek nem kellett attól tartaniuk, hogy éhezni fognak. De néhányan megpróbálták kihasználni a helyzetet, és mivel



Chaim Bialik Chacham 1979-ben a Pénzügyminisztérium tanácsadója volt. Az interjút otthonában adta, 2010 júniusában.

a kenyér ennyire olcsó volt, olcsóbb, mint a gabona amelyből készítették, számos gazda kenyérral kezdte etetni az állatait gabona helyett. A helyzet már teljesen kontrollálhatatlan volt, mert az országnak nem volt pénze ezekre a támogatásokra, így Jigál Hurwitz alaposan meg akarta őket nyírni.

Ezeket mind elmeséltem a Rebbének, de láttam, hogy semmi újat nem mondtam neki. Bizonyos részletekről nem beszélhetek, de tény, hogy voltak olyan kérdései a Rebbének, amikre nem tudtam válaszolni. Egyszerűen azért nem, mert fel sem merült bennem, hogy ilyen részletekre is kiterjed a tájékozottsága.

Honnan tudhatta, hogy már nincs dollárunk a kincstárban? Ez abszolút titkos volt! Szigorúan titkos! Ha egy szó is kiszivárgott volna arról, hogy nincs dollárunk, nem tudtunk volna készleteket vásárolni, alapvetően megszűnt volna a tengeren-

túli kereskedelmünk, semmit sem tudtunk volna csinálni...

Miután legjobb tudásom szerint válaszoltam a Rebbének, egy pillanatra elhallgattam, s azt mondta: „Te csak foglalkozz az infláció lecsökkentésével, mert az ilyen infláció teljesen lebéníthatja az országot. Ami a támogatásokat illeti, nem

pokban a dollár elkezdett folyni az országba. Manapság, hál' istennek, vagy 70-80 milliárd dollár tartaléka van az országnak, míg harminc éve egy árva centünk sem volt.

Érdekes: mikor a dollárról kezdtünk beszélni, az volt az érzésem, hogy a Rebbe többet tud, mint mi. A Rebbe csak annyit mondott – talán profetikusan – „A dollár majd érkezik”. Én meg még mindig azt kérdelem magamtól, hogy vajon honnan volt a Rebbének bátorsága ahhoz, hogy egy ilyen volumenű ígéretet garantáljon? Sejtelmem sincs arról, hogy a Rebbe honnan tudta, hogy dollár fog érkezni az országba. Honnan tudhatta? Nem tudom.

De a lényeg: A Rebbének igma volt.

*Chaim Bialik Chacham*

*Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.*

*Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:*

[www.youtube.com/alubavicsirebbe](http://www.youtube.com/alubavicsirebbe)

## Napi bölcsesség

### Az erkölcsös vállalkozás

Annak eldöntésére, hogy lesz-e anyagi hasznunk valamiből, jó mérőeszköz, ha megnézzük, szellemileg helyes-e, amit teszünk. Az olyan üzleti vállalkozás, amely ellenkezik erkölcsi elveinkkel, anyagilag sem lehet jövedelmező. Néha úgy tűnik, nagy nyomás alá kerülünk, mert az etika útjában áll a sikerünknek, de ez csak illúzió. Csak önző szempontjaink állítják konfliktusba a szellemit és a materiális – a valóságban ezek összhangban vannak.

*Tzvi Freeman a lubavicsi Rebbe tanításai alapján*

## Kóser konyha

Tejszínes  
batátaleves

A hideg, nyirkos tévégi napokon jól esik egy tányér forró, batátából (édesburgonya) készült leves.

tejes, glutén- és tojásmentes



1 fej hagyma felaprítva  
4 gerezd fokhagyma  
összetörve  
1 nagy batáta felkockázva  
1 nagy krumppli felkockázva  
1 ek. olaj  
Só, bors, őrölt koriander  
és szárított bazsalikom  
ízlés szerint  
200 ml tejszín  
petrezselyem a díszítéshez

A hagymát és a fokhagymát az olajon üvegesre pároljuk. Mellétesszük a batátát és a krumpplit, felöntjük mintegy másfél liter vízzel, megfűszerezünk és 20-25 perc alatt puhára főzzük. A túzról levéve beleengedjük a tejszínt, és simára turmixoljuk. Apróra vágott petrezselyemmel díszítve tálaljuk.

A tejszín kóserági igazolást igényel, a krumppli, a hagyma, a fokhagyma és a batáta azonban kóserági szempontból a legegyszerűbb zöldségek közé tartozik. Hacsak nem látjuk rajtuk kártevő nyomát, bátran felhasználhatjuk őket.

## Emeletes sátor és a kisbabák szukkája

Nagy munkában voltak az elmúlt hetekben a Bét Menáchemben tanító Zalmanov rabbi tanítványai. A szukkoti sátor építésével kapcsolatos *misna* alaposabb megértéséhez, a gyerekek kiválasztottak egy-egy helyzetet, amelyben felmerül kóser-e a szukká vagy sem. Ezeket a helyzeteket makettekben mutatták be, melyeket – magyarázó táblákkal kiegészítve – az iskola bejárati csarnokában állítottak ki, hogy a többi diák is megismerhesse őket.



## A rabbi válaszol

## Utazhat-e Ivanka Trump autóval sábeszkor?

**Tisztelt rabbi!**

Donald Trump beiktatását megelőző napon érkezett a hír, hogy Ivanka Trump és férje, Jared Kushner különleges rabbinikus engedélyt kaptak arra, hogy – biztonsági okokból – kocsival utazzanak haza péntek este, a bál után. Milyen mérlegelési lehetősége van ilyen helyzetben egy rabbinak?

Anna

**Kedves Anna!**

Először is le kell szögezni, hogy bár ez a hír elterjedt a világhálón, a mai napig nem sikerült kideríteni, hogy valójában kaptak-e ilyen engedélyt, ha igen, név szerint kitől és ő mire hivatkozott. Személy szerint nehezen tudom elképzelni, mi ok lett volna erre, hiszen biztosan el lehetett volna biztonságos módon szállásolni a házaspárt Washingtonban, a helyszín közelében. Ugyancsak nem találtam arra vonatkozó adatot, hogy a Kushner házaspár valójában utazott-e autóval a kérdéses péntek estén.

Így két kérdésre tudok válaszolni: egyrészt, ha életveszély áll fenn, szabad-e autóba ülni, másrészt szabad-e a szombat bejövetele előtt olyan helyzetet teremteni, ami később biztosan

életveszélyhez és így szombat-szegéshez fog vezetni.

Az első kérdés kapcsán a há-láchá (Talmud, *Jomá* 83a.; *Sulchán áruach*, *Orách chájim* 328. fejezet) egyértelműen lefekteti, hogy életveszély esetén meg szabad szegni a szombatot – akár a saját életünket mentjük, akár másét. Az életmentés miatt minden vallási előírás megszeghető (kivéve a három főbenjáró bűn: tiltott nemi kapcsolatok, bálványimádás, gyilkosság – Talmud, *Pszáchim* 25a-b.), de mindig meg kell próbálni először a szombat megszegése nélkül elhárítani a veszélyt. Tehát, ha a biztonsági szolgálat szerint veszélyben volt az életük, és semmi más lehetőség nem volt ennek kivédésére, csak az, ha autóba ülnek, akkor az megengedett.

A második kérdésre, vagyis, hogy szabad volt-e ilyen feltételekkel odamenniük, a *Sulchán áruach*-ban (uo. 248:4.) találunk választ. Eszerint, egy ember útra kel egy csoporttal a sivatagon át és az út szombaton is tart. A csoporttól életveszélyes lenne lemaradnia a vadállatok és a rablók miatt, ugyanakkor a megengedett legnagyobb távolságnál többet kell majd megtennie sábeszkor. Elindulhat-e sábesz előtt a csoporttal?

A *Sulchán áruach* szerint, ha micva ügyében jár, akkor akár pénteken is el szabad indulnia, és amikor beköszönt a sábesz az életveszély miatt mehet tovább. Ha azonban nem micva miatt utazik, akkor sábesz előtt három nappal már nem indulhat el (vagyis vasárnaptól keddig elindulhat, szerdától péntekig nem), mert akkor már a szombatra kell készülni. (Mások szerint [SÁ RSZ uo. 13.], ha biztos, hogy szombatot kell szegni, akkor még vasárnap se szabad elindulnia.) Abban mindenki egyetért, hogyha mégis elindult, akkor már megszegheti a szombatot az életmentés okán (SÁ RSZ uo. 14.).

Nem gondolnám, hogy az elnök beiktatási bálja micva esemény lenne (akkor sem, ha elnökként uralkodókat megillető tiszteletadás jár neki – lásd SÁ uo. 224:9.; *Mágén Avrahám* uo. 7.; *Pitché tsuvá*, *Jore déá* 282:1.), ezért a fentiek alapján úgy vélem, ha tényleg csak kocsival tudtak távozni, akkor egyáltalán nem lett volna szabad elmenniük a bálra, de ha elmentek, és nincs más mód az éjszaka biztonságos eltöltésére, csak kocsival hazamenni, akkor megehetnek, hogy megelőzzék az életveszélyt.

Üdvözzel:  
Oberlander Báruch

## Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary  
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183  
www.zsido.com / info@zsido.com  
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi  
Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja el!

Munkatársak: Golubovics Martina,  
Dénes Anna, Kovács Kristóf  
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria  
ISSN 1416-4604